

سرمه دوزی سنتی

تالیف: معصومه محمدی القار

رویا شاهکومحلی

نشر یک ریحان

سرشناسه: محمدی القار، معصومه، ۱۳۵۲ -
عنوان و نام پدیدآور: سرمه‌دوزی سنتی / تالیف معصومه محمدی القار، رویا شاهکومحلی.
مشخصات نشر: گرگان: پیک ریحان، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری: ۱۱۲ ص: مصور (بخشی رنگی).
شابک: ۱۵۰۰۰ ریال: ۹۹-۰۰-۷۴۸۷-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
موضوع: سرمه‌دوزی
موضوع: *Sermeh arts
موضوع: سرمه‌دوزی -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (متوسطه)
موضوع: (Sermeh arts -- Examinations, questions, ect. (Secondary
موضوع: سرمه‌دوزی -- راهنمای آموزشی (متوسطه)
موضوع: (Sermeh arts -- Study and teaching (Secondary
شناسه افزوده: شابک حلّی رویا
رده بندی کنگره: ۳۹۷ س. ۲۷/م. ۲۷۷۰
رده بندی دیویی: ۷۴۶.۴۴
شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۰۵۸۹

سرمه‌دوزی سنتی

مؤلف: معصومه محمدی القار

رویا شاهکومحلی

نشر پیک ریحان گرگان / چاپ اول سال ۱۳۹۷

قطع وزیری / ۱۱۲ صفحه

شمارگان: ۲۰۰۰ جلد

چاپ و صحافی: نوین

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۹-۰۰-۷۴۸۷-۶۰۰-۹۷۸

طراح جلد: مبینا عرب نژاد

امور توزیع و فروش: ۰۹۳۵ ۲۰۲ ۱۹۰۰ - ۰۹۳۵ ۲۰۲ ۱۳۰۰

کلیه حقوق قانونی چاپ برای مؤلف محفوظ است

فهرست مطالب

فصل اول

انجام مقدمات فنون سوزن دوزی ها

- ۸.....توصیف ویژگی های پارچه های دست بافت
- ۸.....سوزی بافی ها
- ۸.....دندان بافی
- ۸.....دارایی بافی
- ۹.....ترمه بافی
- ۹.....مخمل بافی
- ۹.....تاریخچه

- ۱۱.....پارچه های شناخته شده در بازار سنتی ایران
- ۱۲.....تاریخچه سرمه دوزی
- ۱۴.....نقوش سنتی ایران و مفهوم آن
- ۱۴.....نقش موتوس
- ۱۵.....نقش رخت سرو
- ۱۵.....نقش ختایی
- ۱۵.....نقش بیه چرخ
- ۱۶.....کارگاه
- ۱۷.....الیاف
- ۱۸.....قیچی
- ۱۸.....انگشتانه

- ۱۸.....مواد برجسته کننده

- ۱۸.....اتو

- ۱۹.....سوزن

- ۲۰.....پارچه

- ۲۰.....طول پارچه

- ۲۱.....عرض پارچه

- ۲۱.....راه خواب پارچه

- ۲۱.....انواع لایی چسب

- ۲۲.....روش های ایجاد نقش

- ۲۳.....میزان فاصله گذاری طرح تا لبه کار

فصل دوم

آماده سازی پارچه

- ۲۶.....ملیله دوزی سنتی اصفهان

- ۲۷.....ترمه

- ۲۷.....ترمه دوزی

- ۲۷.....سرمه دوزی

- ۲۸.....انواع سرمه

- ۲۸.....سرمه ساده

- ۲۸.....سرمه تراشه

- ۲۸.....سرمه بلرسان

- ۲۸.....آزمایش کیفیت سرمه

- ۲۹.....نحوه تهیه سریش

- ۲۹.....فراوری سریش

- ۲۹.....آستر کشی

- ۲۹.....آستر کشی اولیه

- ۳۰.....آستر کشی دوم

- ۳۱.....ایراق دوزی

فصل سوم

زیر کشی و ساقه دوزی

- ۳۴.....نخ های پنبه ای

- ۳۴.....نخ های پرک

- ۳۴.....مفهوم زیر کشی

- ۳۴.....زیر کشی با نخ پرک

- ۳۵.....ساقه دوزی

- ۳۵.....ساقه دوزی بر خطوط ممتد و صاف

- ۳۵.....ساقه دوزی بر خطوط منحنی

- ۳۵.....ساقه دوزی بطور قرینه

- ۳۶.....ساقه دوزی پیچ

- ۳۶.....زنار دوزی (اریب دوزی)

فصل چهارم

دوخت انواع برگ و گلبرگ

- ۳۸.....انواع طرح برگ

- ۳۸.....برگ دوزی ساده

- ۳۹.....دوخت برگ جوانه کوچک بلرسان

- ۳۹.....دوخت برگه سرمه تراش

- ۳۹.....برگ کنگره ای

- ۳۹.....بردهای پنجه ای نوک تیز

- ۳۹.....تولاری جوانه برگ

- ۴۰.....برگهای زلف دارد

- ۴۰.....دوخت برگ شاخه

- ۴۱.....گرده ماهی دوری (برگ جوان)

- ۴۱.....گرد دوزی

- ۴۲.....انواع طرح گلبرگ

- ۴۲.....گلبرگ قلبی

- ۴۲.....دوخت گلپهای پنج پر

- ۴۲.....دوخت گل داوودی

- ۴۳.....دوخت گل بادامی (سرگرد)

- ۴۳.....دوخت گل های کوچک

- ۴۳.....دوخت گلپهای کوچک خورشیدی (چتری)

- ۴۳.....دوخت گل باگندمی

- ۴۴.....اشکال دوزی

فصل پنجم

ترکیب نمودن دوخت های تزئینی

با سرمه

۴۶... نخ های فلزی

۴۷...نمره نخ

۴۷...عیوب فرقه و سیگارت

۴۷...یکنواختی نخ

۴۷...استحکام

۴۷...ثبات نخ

۴۸...تاب نخ

۴۸...شناسایی نخ

۴۸...زنازدوزی

۴۸...محرردوزی

۴۹...تنگ دوزی

۴۹...توپر درری (ساده و تزئینی)

۴۹...کنگره دوری

۴۹...زرک دوری

۵۰...سرمه دوزی ایستاده (مركز گل)

۵۰...دوخت پرچم وسط گل

۵۱...دوخت حبه انگور

فصل هشتم

دوخت پيله، بلرسان و مهره های تزئینی گندمی

۶۲...پيله دوزی

۶۳...شاخص پيله مرغوب

۶۳...رنگرزی پيله

۶۳...برش زدن پيله

۶۳...دوخت پيله

۶۴...دوخت پيله تزئینی

۶۴...مفهوم سرمه بلرسان

۶۴...سرمه بلرسان نرم

۶۵...مهره تزئینی گندمی

۶۶...ترکیب پيله با مهره های تزئینی

۶۶...روش کار

۶۷...دوخت گل ها

۶۷...دوخت پرچم گل

۶۸...ترکیب پيله، بلرسان و سرمه

۶۸...ترکیب پيله با دوختهای تزئینی

۶۸...نخ نقده

۶۸...نخ گلابتون

فصل نهم

نظهداری از سرمه و پارچه سرمه دوزی شده

۷۰...عوامل تاثیر گذار بر سرمه و پارچه

۷۰...رشد نگهداری از سرمه دوزی

۷۰...طریقه بستن دست دوزی های قابل شست و شو

۷۱...تجهیزات

۷۱...تجهیزات برای نظهداری سرمه دوزی شده

۷۲...نکات مهم در نظهداری ها

فصل دهم

۷۴...سوالات چهار گزینه ای

۹۳...تصاویر

فصل ششم

اجرای توپر دوزی ها در سطح طرح

۵۴...معیار جهت گیری در توپر دوزی

۵۴...تناسبات جهت گیری در گلبرگ

۵۴...تناسبات جهت گیری در مرکز گل

۵۴...تناسبات جهت گیری در برگ

۵۴...تناسبات جهت گیری در پرندگان

۵۵...ویژگی توپر دوزی

۵۵...توپر دوزی مسطح

۵۵...توپر دوزی برجسته

۵۶...توپر دوزی خطی

فصل هفتم

دوخت منجوق مرواریدی

۵۸...مفهوم منجوق و مروارید

۵۸...تفاوت مروارید با منجوق

۵۸...روشهای دوخت منجوق مروارید

۵۸...دانه دوزی

۵۸...ساقه دوزی

۵۹...دوخت توپر دوزی

۵۹...دوخت گل نگینی

۵۹...دوخت حبه انگور آزاد با منجوق مروارید

۶۰...نحوه دوخت

مقدمه

سرمه‌دوزی یکی از دوخت‌های تزئینی و از هنرهای اصیل و با قدمت ۲۵۰۰ تا سه هزارساله ایران است.

این هنر اصیل و زیبا، در ابتدای ظهور تمام موادش دست‌ساز و از جنس طلا و نقره بوده‌است اما در طول زمان به دلیل گران بودن این مواد و بالا رفتن هزینه‌ها و قیمت تمام‌شده مصنوعات آن عوض شد. در گذشته این دوخت برای تزئین لباس، پرده‌های مجلل تالارها، سر آستین‌ها، یخه حاشیه لباس و روسری، رو رختخوابی و... استفاده می‌شد اما امروزه استفاده از آن گسترش بیشتری پیدا کرده و بر جنبه‌های تزئینی و دکوراتیو آن افزوده شده است. پارچه ترمه، مخمل، و کتان انواع نخهای سرمه، نخ دوخت در خیاطی، سوزن با شماره‌های مختلف، قیچی، دستگاه کمان یا چهارچوبی برای محکم نگه داشتن پارچه، پنبه، یا هر پرکننده دیگری بنا به ذوق و استعداد دوزنده صادرین نیلای برای نقش اندازی یا هر قلم دیگری که بتواند بر روی پارچه اثر گذار باشد و پاک نشود.

این کتاب در ده فصل به آموزش سرمه‌دوزی سنتی می‌پردازد و در پایان سوالات چهارگزینه‌ای برای آزمون پایانی در نظر گرفته شده است. امید آن است که مورد استفاده هنرآموزان و هنرجویان عزیز قرار گیرد.

مؤلفین